

τῆ γράφουν, καθὼς συνηθᾶει νὰ τὴν κρένει καὶ νὰ τὴν προφέρει ὅλο τὸ γένος.

Ἐνας ζωγράφος, ὅπου θέλει νὰ δεῖξῃ τὴν εἰκόνα ἑνοῦ τραντάφυλλου γιὰ νὰ γνωρίσουν ὅλοι, πὼς αὐτὸ εἶναι τραντάφυλλο, θελὰ πασκίση, μὴ φαίνεται νὰ μιμηθῆ τοῦ φυσικοῦ τραντάφυλλου καὶ σχῆμα καὶ χρώματα, θελὰ φτιάσει τὰ φύλλα καθὼς τᾶχει τὸ τραντάφυλλο καὶ θελὰ τὰ βᾶψει πράσινα καὶ τὸ μπομποῦκι πάλε τὸ ἴδιο καὶ κόκκινο. Ἄν τὸ ζωγραφίσῃ μ' ἀλλιώτικον σχῆμα καὶ μ' ἄλλες βαφές, μῆτε ἀληθινὴ εἰκόνα τραντάφυλλου θέλα παραστήση, μῆτε θέλα τὸ γνωρίση κανένας. Κι' ἂν θελήσῃ ὁ ζωγράφος νὰ δικαιολογηθῆ πὼς τὰ φύλλα τᾶβαψε σταχτιάρικα καὶ τὸ μπομποῦκι μελανὸ καὶ τᾶδωκε καὶ διαφορετικὸν σχῆμα, ἀφορμῆς ὅπου τέτιο σχῆμα καὶ τέτια χρώματα εἶχαν ἕνα καὶ ἄλλο τραντάφυλλα, ὅπου γίνονταν παλιότερα στὴν Αἴγυπτον, ὅπου εἶται τὰ ὠμορφώτερα κι' ἐβωδιαστικώτερα τραντάφυλλα τοῦ κόσμου, δὲ θαρρῶ νὰ μὴν τοῦ εἰποῦν ἐφτῦς· Κυρ ζωγράφε, εἶσαι πολὺ προκομμένος, γιὰτὶ ξέρεις ὡς καὶ τὰ τραντάφυλλα τῆς παλιᾶς Αἴγυπτος, μὴν ἐμεῖς δὲ γλέπομε σὲ τάφτη τὴν τεχνικὴ σου εἰκόνα τὸ τραντάφυλλο, ὅπου γνωρίζομε.

Ἡ γλώσσα μας ζωγραφίζει τὴν ἑμιλία μὲ τὴν προφορὰ καὶ στὸ χαρτὶ μὲ τὰ ψηφία, τὰ λόγια, ὅπου παρασταίνου τὲς ἰδέες μας. Τῶρα ἀνίσως κι' ὁ ζωγράφος ἀπὸ τὰ παλιὰ τραντάφυλλα τῆς Αἴγυπτος, εἰπεῖ κανενοῦ, μὴ τηρᾶς τὸ σχῆμα καὶ τὰ χρώματα τοῦ τραντάφυλλου, ὅπου ζωγράφησα, μόνε βάλει μὲ τὸ νοῦ σου τὸ σχῆμα καὶ τὰ χρώματα τοῦ τραντάφυλλου ὅπου γνωρίζεις, καὶ τότες γλέψεις σὲ τάφτη τὴν εἰκόνα τὸ τραντάφυλλο τοῦ περβολιοῦ σου μ' ὅλες τὲς χάρες καὶ τελειότητες τοῦ τραντάφυλλου τῆς παλιᾶς Αἴγυπτος, δὲ θαρρῶ νὰ μὴ τοῦ ἀποκρίνουνταν πάλε, πὼς ὅσα λείει, πρέπει νὰ εἶναι σοφὰ, γιὰτὶ δὲν ἀπεικάζονται μόνε βρίσκει ἄλλος καὶ τὴν ἀληθινὴν εἰκόνα τοῦ τραντάφυλλου ἀπὸ τὸ περιβόλι τοῦ κι' ὠμορφιά καὶ μυρουδιά γιὰ τὲς χεῖρες τοῦ, τὴν ἴδια ἀπόκριση θελὰ δίνει καὶ σ' ἐκεῖνον, ὅπου νὰ ἤλεγε, μὴ σὲ κόφτει γιὰ τ' ἀλλιώτικα ψηφία στὸ γράψιμο· πρόφερά τὰ σὰν πὼς συνηθᾶς νὰ τὰ προφέρεις στὴν ἑμιλία σου, καὶ κρένε καθὼς δὲν κρένει κανένας ἀπὸ τὸ γένος στὴ γλώσσα ὅπου σὲ διδάχων καὶ τότες νοιώθεις τὲς χάρες τῆς ἑλληνικῆς στὴ δική σου.

Τὸ δέφτερο φταιξιμὸ μου εἶναι πὼς καταφρονᾶν τὴν ἑλληνικὴν γλώσσα. Ἐχω ὅλη τὴν χρειάζουμένη ὑπόληψη γιὰ τάφτη ἐξ αἰτίας τοῦ στολισμοῦ ὅπου μπορεῖ νὰ δώκῃ στὸ πνεῦμα μὲ τὴν ἀνάγνωση τῶν καλῶν Συγγραμμάτων τῆς. Καθὼς ἔχω ὑπόληψη καὶ γιὰ τὲς ἑλληνικὰς μονέδες, ὅπου μποροῦν νὰ στολίσουν ἕνα μουσεῖο. Μόνε θέλοντας νὰ κάμω μοιράδι ἀπὸ τὰ πλοῦτη τοῦ πνευματικοῦ μου μὲ τὸ μέσο τῆς σὲ δσοὺς δὲ γνωρίζουν ἀφτὴ τὴ γλώσσα ἢ δὲ μποροῦν νὰ τὴ μάθουν, δὲ θελ' ἀκούσω τὸ σπολλάτη ἀπὸ κανέναν ἀφορμῆς ὅπου θελα ζωγραφίσω τραντάφυλλα τῆς παλιᾶς Αἴγυπτος. Καθὼς σὲ θελήσω νὰ ψωνίσω μὲ τὰ πλοῦτη τοῦ μουσεῖου μου, θελ' ἀπομείνω ἀδειος. Χρειαζέται γλώσσα τοῦ καιροῦ μου στὸ στόμα μου γιὰ νὰ φανερώω τὲς ἰδέες μου, καὶ μονέδα τρεχούμενη στὸν κόρφο μου γιὰ νὰ προφταίνω τὲς χρεῖες μου. Δὲν καταφρονᾶω ἐκεῖνα ὅπου εἶναι ἀπατά τους ἀξιοτιμήματα. Μόνε τὰ τιμᾶω κ' ἐκεῖ ὅπου γένεται, κι' ὄχι ὡς ἐκεῖ, ὅπου νὰ καταφρονέσω κατόπι τὸ ἀληθινὸ μου συμφέρο.

Ἀποκρίθηκα καὶ στὰ δύο μου φταιξιματα σύντομα. Ἀφορμῆς ὅπου ὁ σκοπὸς μου ἦταν ὄχι ν' ἀπολογηθῶ μόνε νὰ σοῦ θυμίσω ἐκεῖνα τὰ ἴδια, ὅπου ξέρεις κι' ἐτός σου. Ἡ πρόληψη ὡς τόσο, ὅπου εἶναι ὁ θανάσιμος ὄχτρος τῆς ἀληθινῆς μαθησις, δὲν ἀφίνει ἀνεγγίγον κανὰ νοῦ κι' ἀφτὴ εἶναι ἡ ἀφορμὴ τῶν σοφῶν παραλογισμῶν, ὅπου κάνουν καμπόσοι. Ὁ ἄτοπος καὶ ξέφραγος ζῆλος γιὰ μιὰ νεκρὴ γλώσσα δὲ μπορεῖ βέβαια νὰ προέρθῃ, χῶρια ἀπὸ πρόληψη γεννημένη στὸ μυαλὸ ἐκείνων, ὅπου βρίσκονται οἱ παντελεῖ φτώχια ἀπὸ ἀληθινῆς καὶ καθαρῆς ἰδέας. Ἐνας ὅπου θέλει νὰ δεῖξῃ τὴν προκοπή του καὶ τὴ δείχνει δίχως νὰ τὸν ἀπεικάζουν, εἶναι σὰν ὁ διδάχος, ὅπου κρένει ἀμερικανικὰ ἢ κενέζικα σ' ἐκεῖνους ὅπου δὲν ξέρου ἀλλο ἀπὸ ρωμαϊκά. Ἄμα φοβᾶται ὁ προκομμένος μὴ τὸν εἰποῦν ἀμαθῆ σὰν κρήνη τὴ γλώσσα τοῦ κοινοῦ λαοῦ, ὅπου εἶναι στὸ κατάστιχο τῆς ἀμάθειας, τὸ πλῆθος δὲ μπορεῖ νὰ τὸν ὀνομάσῃ προκομμένο, ἂν ἐλληνίσῃ γιὰτὶ δὲν τὸν ἀπεικάζει δὲ μπορῶ νὰ τὸν ὀνομάσω ἀμαθῆ, ἂν μιλάει κοινὰ γιὰτὶ πρέπει νὰ εἶναι ἀληθινὰ ἀμαθῆς, ὅπου νὰ γένῃ παρόμοια ἀπόφαση ἐναντίο του. Ἐπαινιέται λοιπὸν γιὰ προκομμένος καὶ κατηγοριέται γιὰ ἀμαθῆς ἀπὸτ' ἐκεῖνους, ὅπου συλλογιῶνται ἀχαμνὰ σὰν καὶ τάφτον, ὅπου φοβᾶται τὲς κατηγορίες τους. Οἱ τέτιοι ὡς τόσο τὸ ἔχουν

γιὰ κᾶρκημά τους, καὶ τεντύνονται παρκογγωμίνοι γιὰ τὴν προκοπή, ὅπου κατὰ τὴν ἰδέα τους, τοὺς ξεχωρίζει ἀπὸ τοὺς ἄλλους, κι' ὅπου καταλήθεια, δὲν παραλάζει ἀπὸ μιὰ χρυσῇ τρίχα, κι' ἀφτὴ μισότριβη καὶ παλιά, ὅπου στολίζει τὸ ψωριασμένο καὶ τρύπιον τομάρι ἑνοῦ ζώου, ὅπου μετὰ βίας ἀνασαινεῖ κι' ὅσο σέρνεται ὄχ γέλοια ὅπου μῶρχουνται ἄντα λαχάινω ἀπὸ κακὴ μου τύχη ἀνάμεσα σὲ λογιώτατους! Μόνε ἤδρα τὸ γιαιτρικό. Τοὺς ἐχάρησα τὸ ἕνα ἀφτὶ, γιὰ νὰ γλυτρώσω τὸ ἄλλο. Ἄμ πὼς νὰ κάμω; νὰ τὰ χάσω καὶ τὰ δύο; ὅποτε μοῦ κρένουν τοὺς ἀφουγκράζομαι μὲ τὸ ζερβὶδ καὶ καμῶνομαι πὼς δὲν ἀκούω μὲ τὸ δεξιό.

Τὰ γράμματα ὅπου γράφω τῶν φίλων μου ὅπου στοχάζονται σὰν κ' ἐμένα, εἶναι γιὰ τάφτους καὶ γιὰ τ' ἀμένα, ὅπου θέλει νὰ εἰπῇ, δὲν πρέπει νὰ βάνομε μαργαριτάρια στὸ σκύφο ὅπου χρειάζονται βαλανίδια, γιὰτὶ τὸ ἐξοδο πᾶνει χαμένο.

Ἵγίαινε, ἀγάπη με καὶ γράφε μου ὅποτε θυμᾶσαι.

Ο ΒΗΛΑΡΑΣ

ΒΓΗΚΑΝΕ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ

ΤΟΜΟΣ Ε'

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

καὶ πωλιούνται στὸ Βιβλιοπωλεῖο «Ἐστίας» δρ. Α.

ΠΕΡΙΕΧΑΜΕΝΑ :

Σὰ λάμπει ὁ ἥλιος—Μιὰ κριτικὴ—Ἐνωσὴ θὰ πῆ δύναμη—Τρομοκρατία—Μάθησι καὶ λεφτεριά—Ἐο Συγγραφεὺς—Ἐπίλογος—Ἐκατὸν πενήντα—Διαγωνισμὸς γιὰ τὴ γλώσσα 1904—Ἡ γραμματικὴ τοῦ Ροντάκη—Λεφτεριά καὶ μάθησι—Τὸ δητὸ τοῦ Νεσμῆ—Ἐνα γράμμα—Οἱ παράδες—Διαβάζοντας τὰ Πάτρια Σκεποῦτες—Ἡ κλωστοῦσα—Ἐνα νόστιμο ἐπιχειρήμα—Σενιόμος—Ταχυδρόμος, ταχυδρομεῖο, πόστα—Ἐνας ἕνας—Τὶ λέγεται γλώσσα—Ἄνοιχτὸ γράμμα—Τὰ βιβλία μας καὶ τὰ περιοδικὰ μας—Ἐο Ἄντρας καὶ ἡ γυναῖκα—Ἐο κ. Η. Krüger—Τὸ φεγγάρι—Ἡ ζημία τοῦ λαοῦ—Μαρία Ἐλένη—Καλοσύνη καὶ Διάβασμα—Δίγα λόγια—Ἐο Μεσοσάξερης—Τριάντα χιλιάδες φράγκα χρυσὰ—Πρωτοχρονιάτικο—Ἀγάπη—Πέρα πέρα—Ἐο Νουμάς—Γράμμα στὴ Μυριέλλα.

δὲν τότε βροῦμε, εἶναι μέρα κι' αὔριο· δὲ θὰ μὰς γλυτώσει!

«Πᾶμε» ἀποκρίθησαν οἱ περισσότεροι.

Κ' ἔξελίθησαν.

«Στοῦ θεοῦ τὴν κατάρα!» τοὺς ἐφώναξε ἡ Βασιλικὴ μπαίνοντας στὸ καλύβι.

Τὸ ἴδιο βράδι, τὴν ὥρα ποῦ ὁ ἀγιογράφος καὶ ἡ γυνίκα του ἐδειπνοῦσαν περίλυποι καὶ ἀμίλητοι στὸ κατῶγι, ἡ Μαρία ἐχτυποῦσε στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τους. Ἡ Εὐτυμιά ἐπῆγε νὰ τὴν ἀνοίξει, μὰ βλέποντας τὴν κορασίδα τὴν ἔκλεισε πάλι ἀμέσως μὲ δρμῆ!

«Ἄνοιξε» εἶπε ἡ Μαρία ἀπρᾶπει νὰ σὰς μιλήσω!

«Ποῖος εἶναι;» εἶπε ὁ ἀγιογράφος ἀχνίζοντας.

«Εἶναι ἡ Μαρία» τοῦ ἀπολογήθηκα ἡ γρηθὰ ἀνήσυχη.

«Καὶ δὲν τῆς ἀνοίγεις, μπρὲ γυναῖκα; ὅπως ἤρθαν τὰ πράματα τὸ καλῆτερο εἶναι νὰ τὴν πᾶρει!»

Ἡ γρηθὰ ἀνοίξε πάλι καὶ ἐμπῆκε μέσα ἡ Μα-

ρία ἀχνὴ καὶ παραγμένη.

«Ποῦ εἶναι ὁ γιός σας» ἐρώτησε χωρὶς νὰ χαιρετήσῃ.

«Ἐχε ὑπομονή, θυγατέρα, καλῶς ἐκόπιασες στὸ σπῆτι μας, κανένας δὲ θὰ σὲ διώξει· ὁ Γιώργης θάρθει σὲ λίγο...» Ἔτσι εἶπε ὁ ἀγιογράφος καὶ τὴν εἰσέμωσε γιὰ νὰ τὴν φιλήσῃ.

«Τόνε κυνηγοῦνε» εἶπε ἡ Μαρία σταματᾶίνοντας μὲ τὸ χέρι τὸ γέροντα· ἀπόψε θέλουνε νὰ τόνε σκοτώσουνε!»

«Δυστυχία μας» ἐχοῦγιαξε ἡ μάνα χτυπῶντας τὸ κεφάλι τῆς ἀπὸ τὰ μαθεῖς;

«Καὶ σὺ» τῆς εἶπε ὁ ζωγράφος ἀναστενάζοντας καὶ κοιτάζοντας τὴν γλυκὰ εἰς χεῖρας γιὰ τὸ κακό του, ἀφοῦ ποῦκαμε κακό, μόνε ἤρθες ἐδῶ;»

«Σὰς λυπήθηκα τοὺς ὄφρανοὺς» τοῦ ἀπάντησα κλαίγοντας ἀκαί...τὸν ἀγαποῦσα τόσο ποῦ μ' ἐπόνεσε πάλι ἡ ψυχὴ. Μὰ ποῦ εἶναι τος;»

«Δὲν ξέρομε» ἀπολογήθηκα μ' ἕνα στόμα. κι' ὁ ζωγράφος ἐπρόσθεσε ὑπεμονητικὰ καὶ κοιτάζοντας πρὸς τὸν οὐρανὸν:—«Τὸ διορισμένο θὰ γίνῃ, τί νὰ τοῦ κάμω ἐγὼ δ' ἀνήμπορος γέροντας;»

«Μὴν εἶναι στὸ καλύβι» ἐρώτησε ἡ Μαρία ἐνώνοντας ἀπελπισμένα τὰ χέρια τῆς.

«Δὲν ἦταν ἐκεῖ» εἶπε ἡ γρηθὰ σκιασμένη ἐκτὸς μπερὶ νὰ πῆγε.»

«Ἄν εἶναι ἐκεῖ, εἶναι χαμένος» εἶπε ἡ κόρη πικρά.

Ἡ γρηθὰ ἐχοῦγιαξε πάλι.

«Μὴν κράξεις τὸ κακό πρὶ γίνῃ» τῆς εἶπε ὁ ζωγράφος περίλυπος· ἀκαιρὸ ἔχομε γιὰ νὰ κλάψομε. Μὰ τῶρα θὲς πᾶμε ἀπάνου. Μαρία, δ,τι κι' ἂν γίνῃ, ἢ ζῆσῃ ἢ πεθάνῃ, θᾶσαι πάντα θυγατέρα μου.»

Οἱ γυναῖκες τὸν ἀκούσαν. Ἡ γρηθὰ ἐξεκρέμασε τὸ μαῦρον λυχνάρι ἀπὸ τὸν τοῖχο καὶ ἐκίνησε πρῶτη γιὰ ν' ἀνεβῆ τὴ σκάλα, ἡ Μαρία τὴν ἀκολουθήσε καὶ ὁ ζωγράφος στερνὸν ἐρχέτονον κατόπι τους. Σὰν ἀνεβῆσαν ἀπάνου, ἐσταθῆκαν ἀθελήτα καὶ οἱ τρεῖς μπρὸς στὸ μεγάλο τὸ κόμισμα, ἐσταυροκοπηθῆκαν καὶ τὰ χεῖλια τους ἐπρόφεραν μιὰ μυστικὴ προσευκὴ. Ἐπειτα οἱ γυναῖκες ἐκλάψαν, κι' ὁ ζωγράφος ἔμεινε σιωπηλὸς καὶ στοχαστικὸς.

Ἐάφνου ἑμῶς ἀκούσαν τὴν πόρτα, ποῦ ἡ γρηθὰ εἶχε λησμονήσῃ νὰ τὴν μανταλώσει, νὰ ἀνοίγῃ μ' ὄρμη καὶ νὰ ξανακλεῖ χτυπῶντας κι' ἔκουσαν κι' ὄλας τὸ βιαστικὸ σύρσιμο τοῦ μάνταλου.

«Εἶναι ὁ Γιώργης» εἶπε ὁ ἀγιογράφος μ' ἕνα

Ο ΝΟΥΜΑΣ, ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτη δρ. 10

Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸν ἔρ. χρ. 12 1/2

Γιὰ τὶς ἐπαρχίαι δεχόμεσται καὶ τρίμηνας (3 δρ. τὴν τριμηνία) συνδρομὰς.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἢ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συνδρομὴν του.

20 λεπτά τὸ φύλλον λεπτά 20

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νοῦμα πούλιουνται σὲ γραφεῖο μᾶς σὲ διπλὴ τιμὴ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κίβκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), σὲ κίβκι Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), σὲ βιβλιοπωλεῖα Ἐστίας Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντικρὺ σὲ Βουλῆ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, σὲ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, σὲ Πύργο σὲ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τὸ πρότυπο σχολεῖο—Καὶ οἱ δημοδασκάλοι;—
Κλαύσατε μὰ καὶ συλλογιστεῖτε!—Ὁ ἀδερφὸς τοῦ Μιστριώτη.

ΕΝΑΣ σταθμὸς σὲ γλωσσικὸ ἀγῶνα, καὶ σταθμὸς σημαντικὸς, τὸ «Πρότυπο Δημοτικὸ Σχολεῖο». Στὴν πρώτη σελίδα δημοσιεύουμε τὴν προκήρυξιν τῆς ἐφορίας του. Δὲν τὴ δημοσιέψαμε σὲ περασμένο φύλλον, δὲ βγάλαμε τσιμουδιά ἴσαμε τώρα, γιὰτὶ ἀφήσαμε νὰ μιλήσει πρῶτα ὁ ἄλλος τύπος, ὁ «ὀρθοφρονῶν», ὁ «πατριωτικὸς», ὁ «σώφρων», νὰ μᾶς πει τὴ γνώμη του, νὰ μᾶς φωτίσει.

Καὶ μᾶς εἶπε τὴ γνώμη του φρόνιμα, πατριωτικά, σοφά, καθὼς πάντα καὶ—καθὼς πάντα—μᾶς φωτίσει. Σπολλάτη του. Πρέπει νάλλαχτεῖ τὸ παιδευτικὸ σύστημα μὰ νὰ μὴν πειραχτεῖ ἡ γλώσσα. Δεύτερο σπολλάτη. Πρέπει τὸ παιδί σὲ σχολεῖο νὰ μαθαίνει πράματα καὶ ὄχι κούφιας λέξεις, μὰ μὲ τὴν καθαρεύουσα—μὲ γλώσσα διπλ. πού νὰ μὴν τὴ νιώθει. Τρίτο σπολλάτη καὶ τράβα κορδέλλα. Πού νὰν τοὺς παρακολουθήσει κανεὶς ὅς ἄλλες τὶς σοφές τοὺς σκέψεις; Πού καιρὸς καὶ τόπος καὶ ὄρεξη νὰ παντήσει κανεὶς χωριστὰ σὲ κάθε τοὺς σοφὸ ἐπιχείρημα;

Ἐχουμε δίκιο, χίλιες φορές δίκιο. Γιατὶ ἂν εἶχαν

δεῖλὸ χαμόγελο.
«Ἄς ἔχει δόξα ἡ Παναγία» εἶπε ἡ Μαρία «δὲν τὸν εὗρηκαν.»

«Τὸ παιδί μου εἶπε ἡ γρηὴ κλαίοντας.
Σὲ μία στιγμή ὁ Γιώργης εὗρέθητε ἀπάνου.
Ἦταν ἀχνὸς καὶ λαχνιασμένος.

«Μὲ κυνηγοῦνε» εἶπε εὐτὺς χωρὶς νὰ καλησπερίσει καὶ ἐκάθισε σ' ἕνα σκαμνί· ἀεπλάκωσάν, τί θὰ κάμουν δὲν ξέρω!»

«Ὁ παιδί μου» τοῦπε ἡ γρηὴ «τὶ φαρμάκια μᾶς δίνεις στὰ γεράματα.»

Ὁ γέροντας τὸν ἐκούταξε περίτρομος, ἡ Μαρία ἤρθε σιμά του.

«Ἐπλάκωσαν» ξανάειπε ὁ Γιώργης «μὰ ἡ Μαρία τί θέλει;»

«Ἦρθε νὰ σὲ γλυτώσει, καταραμένη» τοῦπε ὁ ζωγράφος μὲ βραχνή φωνή ἀτέτοια γυναῖκα ἀληθινὰ δὲ σοῦπρεπε.»

«Δὲν τότε θέλω, εἶπε μὲ ἀπόφαση ἡ κόρη «εἶναι πάρα πολὺ ἄσωτος. Μόνον τὸ θάνατό του δὲν ἤθελα· ἐγὼ θὰ πάω σ' ἕνα μοναστήρι νὰ κλειστώ γιὰ πάντα, ἀφοῦ δὲν μπορῶ κυρὰ πλιά νὰ γυρίσω σὲ σπῆτι μου.»

Ἦ γρηὴ ὡς τόσο ἐκλαιγε ἀπὸ τὴ σκιάξη της,

ἀδικο, ἐστὶ πατριώτες πού εἶναι, μοναχοὶ τοὺς θὰ πηγαίνανε νὰ κρεμαστοῦνε γιὰ νὰ μὴ δοῦνε τὸ ἔθνος νὰ κρεμιέται ἀλάκαιρο κάτω ἀπὸ τὴν ὀρθοφρονίαν τοὺς καὶ κάτω ἀπὸ τὸν πατριωτισμὸ τοὺς. Νὰ μὴ μᾶς βασκαθοῦν!

*

ΝΑ οὐρλιάζει ὁ Μιστριώτης γιὰ τὸ «Πρότυπο Δημοτικὸ Σχολεῖο», τὸ βρῖσκουμε φυσικὸ. Νὰ ξεφωνίζει ἡ «Ἐστία» τὸ σπαρχτικὸ (ἄχ! βᾶχ!) «Κλαύσωμεν τὴν Ἰδέαν!» (προσοχή, κ. στοιχειοθέτη!), ἄλλο φυσικὸ καὶ αὐτό. Νὰ ξεριζώνει τὸ μουστάκι του ἀπὸ τὸ θυμὸ ὁ λογιωτακιστὴς κ. Καναλλίδης, νὰ ξεμαλλιάζεται ὁ κ. Πάπ, νὰ κεραυνολοῦν οἱ κκ. Σίμος, Γιάνναρος, Γιολάντας, Τσοκόπουλος, Χαϊρόπουλος, Πανῶς, Τριπακουλόπουλος καὶ Ἀναστασόπουλος ὁ Κεχηναῖος, δὲν ἔχει γιὰ μᾶς καμιά σημασία. Ἔτσι τοὺς σφετέρει καὶ ἔτσι λένε. Ζήτημα κυκλοφορίας καὶ δῶ.

Μὰ νὰ βγαίνουν καὶ οἱ δημοδασκάλοι καὶ νὰ φοβερίζουν πὼς θὰ κάμουν καὶ θὰ δείξουν ἂν κουνηθεῖ ὁ βούρκος τοῦ σημερινοῦ σχολεῖο καὶ ἂν καθαρῶνται ἢ ἀκόμα πὼς βουρκαμένη γλώσσα του!

ἴσαμε τώρα θαρροῦσαμε πὼς πρῶτοι πρῶτοι οἱ δασκάλοι θὲναι ἀπελιτισμένοι ἀπὸ τὸ σημερινὸ «καθεστῶς» καὶ πὼς, ἀπὸ ἀνάγκη, τὸ ἀνέχονται. Καὶ θαρροῦσαμε ἀκόμα, μὰ καὶ ἔχουμε τόσους φρετισμένους δημοδασκάλους μὲ τὸ μέρος μᾶς, πὼς πρῶτοι πρῶτοι αὐτοὶ θὰ σηκώσουν τὴν ἀπολυτρωτικὴ σημαία καὶ θὰ ζητήσουν νὰ ξεκρεμάσουν τὸ σφοδρασμένο Ρωμιόπουλο ἀπὸ τὰ τοῦ γίγλια τοῦ σχολαστικισμοῦ. Μὰ, φαίνεται, πρέπει νὰ πέλπιτοῦμε καὶ ἀπ' αὐτούς. Μούγλα σκλαβιάς πλάκωνει καὶ τὸ δικό τους τὸ μυκλὸ. Δασκάλοι καὶ αὐτοὶ, σὰν τοὺς ἄλλους τοὺς δασκάλους τῆς ρουτίνας. Νά, γιὰτὶ βρῖσκουμε σωστὰ καὶ τὰ χειροκροτοῦμε ὅσα ἐπιγραμματικὰ ἐγράψα γιὰ δαύτους ἢ «Ἀκρόπολη» τῆς Τρίτης:

«Ἄν κηρυχθοῦν καὶ οἱ δημοδιδάσκαλοι κατὰ τῆς ζωτικῆς μᾶς γλώσσας, τότε πρέπει καὶ περὶ αὐτῶν» ἀλλάξωμεν ἰδέας. Καὶ νὰ ἀρχίσωμεν παρακαλοῦντες νὰ ἔλθῃ καμμία Κυβέρνησις, ἣτι νὰ τοὺς ξανακαθίσῃ εἰς τὰ θρανία καὶ νὰ τοὺς μάθῃ γράμματα.»

Ναί, γράμματα νὰ μάθουν καὶ οἱ δημοδασκάλοι, ΓΡΑΜΜΑΤΑ, γιὰ νὰ νιώσουν ἐπιτέλους τὴ μεγάλη σημασία ἔχει τὸ Ζήτημα.

*

ΣΤΟ περίφημο «Κλαύσωμεν τὴν Ἰδέαν!» τῆς «Ἐστίας» ἀπάντησε ὁ Ἰδᾶς μὲ τὸ «Κλαύσατε!» πού τυπώθηκε στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς Δευτέρας.

«Κλάψτε, τοὺς λέει, ὅσο θέλετε, μὰ καὶ συλλογιστεῖτε: Μήπως αὐτὸ ἴσα ἴσα εἶναι τὸ μεγαλύτερο φταίσιμο τῆς δημοτικῆς μᾶς παιδείας, ὅτι δηλ. ἀντὶ νὰ μεταχειρίζεται γιὰ ὄργανο διδασκαλίας τὴ ζωτικὴν γλώσσα, μεταχειρίζεται

καὶ ἀνάμεσα σὲ παράπονό της ἔλεγε:—«Τὶ ξαφνικὰ μοῦ μελλόνταν στὰ γεράματα» καὶ ἀκράτητα ἐχούγιαζε τώρα.

Μὰ ἀπὸ τὴς φωνῆς της ἀνταρταζόνταν οἱ γειτόνοι, καὶ τῶν σπιτιῶν οἱ πόρτες ἀνοιγόνταν τῶρα καὶ ἔβγαινε σὲ δρόμο ὁ κόσμος γιὰ νὰ μάθει τί εἶχε γίνει σὲ σπῆτι τοῦ ἀγιογράφου, γιὰτὶ ὅλοι ἐπρόσμεναν θετικὰ τὸ σκοτωμὸ τοῦ Γιώργη ἐκεῖνο τὸ βράδι. Κ' ἔβγαζαν οἱ γυναῖκες στὰ παράθυρα καὶ ἐκρεμεῦσαν φωτερὰ στὰ παραθυρόφυλλα θέλοντας νὰ βλέπουν τί ἐγενότου σὲ δρόμο ἢ καὶ νὰ ἀντικρῦσουν τὸ λείψανό τοῦ ἀδικοθάνατου, ἂν ἤθελαν τὸ φέροι ἀπὸ τὸν κάμπο. Κ' ἐγίνονταν τῶρα, τὴ νύχτα, σὲ ἡσυχὸ χωριό, βόθ καὶ βελούρα καὶ κάπου κάπου γυναῖκα ἀκούσαν νὰ κλαίει, καὶ τὸ πλῆθος ἐγίνονταν πάντα περισσότερο.

Ὅλοι ἐρωτιδῶνταν τί ἔτρεχε.

Μὰ ξάφνου πάλι ἀκουστῆκαν βιαστικὰ πατήματα καὶ βραχνῆς φωνῆς θυωμένες ἀνθρώπων ἀποφασισμένων. Κι' ὁ κόσμος εἶδε τὴν ἀρματωμένη σκάθρα, μὲ τὰ ντουφέκια της καὶ τὰ φανάρια της, πού ἔτρεχε τώρα πρὸς τὸ σπῆτι τοῦ ἀγιογράφου καὶ ἀμέσως ὅλοι ἐκατάλαβαν τί ἐμελλε νὰ γίνει. Μία στιγμή ὁ κόσμος ἐτσώπασε καὶ ἀναρρίτσιασαν ὅλοι.

ταὶ τεχνητὴ καὶ ἄχρωμα καὶ φραγκατικὴ (κατὰ τὸ Ροῖδη); Κλάψτε τὸ λοιπὸν. Ὡςτὸσο κοίπει νὰ σφουγγίσετε τὰ μάτια σας γιὰ νὰ μπορέσετε νὰ δεῖτε τὴν Ἀλήθεια. Νὰ σφουγγίσετε λίγο καὶ τὴν ψυχὴ σας.

*

ΣΤΑ φαιδρολογήματα καὶ χυδαίολογήματα πού ξαναμάστωσε γιὰ χιλιοστὴ φορά ὁ Μιστριώτης στοὺς «Καιροῦς» τῆς Κεριακῆς, δὲ θὰ ἐπαντήσουμε. Ναί, εἴμαστε προδότες, εἴμαστε ἀγράμματοι, εἴμαστε ἀδιαφορεῖς τῆς ὥρας μᾶς γλώττης, εἴμαστε ὀλεστέρες τοῦ ἔθνους, εἴμαστε ὅ,τι διάλογο θέλει. Μὰ νὰ, τί εἶναι καὶ λόγου του. Κάποιος ἀπὸ τὴν Τρίπολη, τὴν πατρίδα τοῦ κυρ Μιστριώτη, μᾶς ἔστειλε τὸ χαριτωμένο καὶ σημαντικό αὐτὸ χαρτάκι:

.... Μιστριώτης βοσκός, ἐκ χωρίου ἀπέχοντος δύο ὄρας ἀπὸ τῶν τοιγῶν τῆς ἀρχαίας Μαντινείας, κειμένου εἰς τὰς ὑπωρεῖας τῆς ἐξ ἀνατολῶν περιβαλλούσης τὸ τετρακίδιον πεδῖον ὀροσειρῶς, οἰκῶν ἐν Τριπόλει ὡς τὰ πολλὰ, ἀδελφὸς τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Γεωργίου Μιστριώτη ΣΥΣΤΑΣΕΙ ΑΥΤΙΟΥ ἔχει διορισθῆ ἈΡΧΟΜΙΣΘΟΣ ΦΥΛΑΞΕ τῶν ἐν Μαντινείᾳ ἀρχαιοτήτων ἐπὶ τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας ἀντὶ δραχμῶν ἑβδομήκοντα κατὰ μῆνα. Οὐδέποτε μεταβαίνων εἰς Μαντινείαν, οὐδὲ φροντίζων τὸ ἐλάχιστον, ἀδιαφορεῖ νὰ συλῶνται αἱ ἐκεῖ ἀποκεκαλυμμένα ἀρχαιοῦτες ὁσημέραι ἀκωλύτως κατακοπτόμεναι καὶ μεταφερόμεναι ὡς οἰκοδομήσιμον ὄλικῶν ἀγροικῶν καὶ οἰκίσκων τοῦ ὀμόρου χωρίου Πικέρον.

Νά, πατριωτισμὸς μὴ φορά! Ψέματα; Ὁ Μιστριώτης πρόεδρος τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας. Ὁ ἀδερφός του, ὁ τσοπάνος, εἶναι ἀργύμισθος τῆς ἀρχ. ἐταιρείας. Καὶ...σώσωμεν τὴν γλώσσαν!

ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΤΟΥ ΒΕΡΓΙΛΙΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ

καὶ τυπωμένα στὴν Τυβίγγη

ΠΟΥΔΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΒΕΤΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΖΗ-ΛΟΥΚΑ ΔΡΑΧ. ΜΙΑ

Καὶ γιὰ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ Νοῦμα, στὰ γραφεῖα μᾶς, Δεφτὰ—50—Δεφτὰ

Μὰ οἱ ἀρματωμένοι εἶχαν ἔρθει τώρα σιμά, ἀμπωνοῦν τοὺς ἀνθρώπους, ἐβρίζαν μὲ φωνῆς τὸ Γιώργη καὶ τὸν ἐροβρίζαν:

«Ἀπάνου εἶναι ὁ κερατᾶς» εἶπε ὁ Κώστας ἀπλόνοντας τὸ χέρι του κατὰ τὸ σπῆτι.

«Δὲν πρέπει νὰ γλυτώσει ὁ ἄτιμος» εἶπε ἕνα ἀπὸ τὰ δέσφια τῆς Μαρίας.

«Στάθη!» «Νικόλα!» «Πέτρο!» καὶ ἄλλα ὄνόματα ἀκούονταν τώρα μέσα στὴ χλαροῦ.

Μερικοὶ ἠθέλησαν νὰ τοὺς σταματήσουν.

Ἄλλὰ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ πλῆθος ἐβγήκε τώρα μία φωνή, πού πολλὰ στόματα παρευτὸς τὴν ἐανάειπαν ἀντάμα:

«Ἐχουμε δίκιο! τοῦ πρέπει τοῦ ἄτιμου!»

Κι' ὁ κόσμος ὑπακούοντας σὲ κάποιον αἰσθημα πού ἦταν φωλιασμένο βθεῖα στὴ συνείδησή του ἐσκίστηκε, καὶ ἔφινε ἐλεύτερη νὰ περάσουν οἱ ἀρματωμένοι.

«Ἀπόψε πρέπει νὰ πεθάνει» εἶπε ἄγρικ ἕνας ἀπὸ τὴ σκάθρα.

«Ναί, ναί» εἶπαν καμπόσοι ἀπὸ τοὺς συντρόφους του.

Ὁ κόσμος ἀντριχίασε. Οἱ γυναῖκες, ἀπὸ τὰ παράθυρα, ἐβλάθθηκαν νὰ χτυπᾶν τὰ στήθια τους